

Naročnina

— za leto 30 Din, polletno 15 Din,
— za inozemstvo letno 60 Din.

Posamezna številka 1 Din

UREDNIŠTVO — UPRAVA:
pri g. Jos. Benko v M. Soboti
telefon številka 8.

Štev. rač. pošne hran. 12.549

Izhaja vsako nedeljo

MURSKA KRAJINA

Tednik za gospodarstvo, prosveto in politiko

Cena oglasov

Na oglasni strani; cela stran 600
Din, pol strani 300 Din. — Cena
malim oglasom do 30 besed 15 Din
vsaka beseda več 1 Din. — Med
tekstom vsaki oglas 15% dražji.
Pri večkratnem oglaševanju popust.

UREDNIŠTVO in UPRAVA
v Murški Soboti.

Rokopisi se ne vračajo

IV. LETO

Murska Sobotica, 17. novembra 1935.

ŠTEV. 46

Zahteva naših delavcev.

Že večkrat smo pisali o potrebi Delavskega doma v M. Soboti, ki je eminentne važnosti za vso sezonsko delavstvo, ki se vso leto steka pred tamkajšnjo borzo dela, iskajoč dela in zaslужka. Kakor da bi ležalo prokletstvo na uresničenju načrtov! Intervencije, prošnje in posredovanja se vrste dan za dnevom, v svrhu končne rešitve našega največjega socialnega problema, a vse zaman! Načrti so gotovi, prostor za zgradbo doma je že določen, delno so odobreni tudi že nekateri krediti, a osnova na kateri vse to bazira pa se odmika in se izogiba realnosti. Ali je na merodajnem mestu, res tako malo smisla za naše trpine in volja da se delavstvu, njih že itak obupen položaj, še bolj zagreni. Za zelenimi mizami je lahko govoriti o delavskem problemu in odlašati ukrepe proti bedi od danes na jutri. Resničnost pa se boje pogledati v obraz, ker bi jim mogoče vest očitala, da so k mizeriji primaknili svoj dobršen delež.

Zgraditev Delavskega doma ni vprašanje od včeraj. Že od leta 1929. dalje se sezonski trpini Slovenske krajine bore za primeren dom, ki bi jim nudil potrebno zavetišče. 10 tisoč delavcev je število preko katerega se ne more in ne sme. Če znamo te težake številčno upoštevati ob njihovem povratku iz tujine, ko prinašajo svoj težko zaslužen denar, kot delež celokupnemu našemu gospodarstvu, jih ne smemo prezirati tudi v njihovih najelementarnejših zahtevah, do katerih imajo popolno pravico. Vsa ta masa delavcev ima pred odhodom na svoje delo opravke pri borzi dela v Murški Soboti, ki je kot posredovalen organ med delavci in delodajalci v tu in v inozemstvu. Na stotine delavcev in delavk prihiti takrat v Soboti. In borza dela? Urad z tako veliko frekvenco je nameščen v tako tesnih prostorih, da se ne more niti deset ljudi prav gibati. In te usode je ta urad že od nekdanjega deležen. Vzadnjih letih se je moral že kar sedemkrat seliti, a niti eden prostor ni bil boljši od drugega. Prostor so komaj za uradništvu, delavci pa se morajo gnetiti na ulici pa najsi bo solnčna pripeka

ali najslabše vreme. Tam stoje in čakajo po ure in ure da pridejo na vrsto. V blatu in premočeni, tresoč se od mraza, zastavljajo promet na cesti.

Koliko delavcev si je že pokvarilo zdravje v tem čakanju in se onesposobilo za delo. In ponoči? Delavci, ki niso prišli na red, se ne vračajo v svoje oddaljene domove. V mestu ostanejo do prihodnjega jutra. Ker ni niti za najpotrebnejše, si ne morejo privoščiti plačanih prenočišč. Po škednjih, hlevih in na klopih po parku poležavajo in čakajo jutra. V čem je njihova krivda, da so deležni tako žalostne usode?

Bridko je dejstvo, da morajo vsi delavci plačevati visoko glavarino v izseljeniški fond. In ko se je to ustanovo naprosilo, da bi vsaj nekaj prispevala k zgradbi Doma, ki bi v mnogočem olajšal sedanje obupne razmere, so se gospodje zavili v neprodiren molk, kakor se jih vse to ne bi tikalo. Tekom sedmih let je naš delavski živelj prispeval v ta sklad že nad 870 tisoč dinarjev. Kakšne koristi ima od tega? Če bi se od te strani pokazala vsaj dobra volja in se določil majhen znesek, kar bi bila le pravična vrnitev delavskega kapitala, bi izostalo upravičeno razburjenje pri sezonskem delavstvu in pri oni javnosti, ki ima količkaj čuta do svojega bližnjega.

Že dolgo je od tega, kar je bilo sklenjeno, da Delavski dom zgradi soboška občina, ki ga bo vzdrževala tudi v lastni režiji. Lokalni faktorji so s tem doprinesli svoj delež in s tem dovolj krepko naglasili, da je taka stavba za tukajšnje razmere prepotrebna. Izgotovljeni načrti po za-

misli g. arh. Novaka predvidevajo lepe čakalnice in ogrevalnice za oboji spol, ter spalnice in primerne prostore za borzo dela. Denar za izvršitev teh načrtov bi dala borza dela in sicer 700 tisoč dinarjev kot 25 letno brezobrestno posojilo. Ker pa ta znesek ne bi zadostoval za tako veliko zgradbo, ki bi odgovarjala razmeram in potrebam, sta se občina M. Sobotica in nadzorni odbor borze dela obrnila do Izseljeniškega komisarijata za potrebno subvencijo. S to seveda ni bilo nič, pač pa se je obljubilo posojilo. Soboška občina je nazadnje privolila tudi v to in prevzela garancijo. Kakor smo izvedeli je tozadevno posojilo že odobreno in podpisano tudi po glavni kontroli, toda uradne rešitve ni in je noče biti. Kje je vzrok? Urgence sledijo urgencam. Izseljeniški odsek Min. soc. politike motči in ne odgovarja, niti ne reagira celo na osebne intervencije. Tudi poslanec g. Benko se je osebno zavzel za čimprejšnjo zgraditev Doma. Borza dela bo dala takoj 700 tisoč dinarjev na razpolago, čim bo rešeno vprašanje glede ostalih 400 t. din. Rešitev pa se zavlačuje. Če bi šlo vse normalnim putem, bi bil danes Delavski dom že pod streho! Mar je v napatje naprošeno in že odobreno posojilo 400 tisoč dinarjev, ki bi se votiralo iz zneska, ki je plod žuljev naših delavcev. Končna rešitev tega vprašanja je nujna, čakanja je bilo že dovolj, dovolj že trpljenja sezonskih delavcev in delavk! Dolžnost merodajnih faktorjev je, da z energično gesto rešijo problem Delavskega doma v Murški Soboti.

3 milijone Din je na predlog prosvetnega ministra odobrenih za dovršitev začetih ljudskošolskih poslopij. Naša banovina dobi od tega 150.000 Din.

V Zagrebu se bo sestal še tekom tega meseca delovni odbor združene opozicije. Napravili bodo načrt za bodoče delo.

„Vlada ne misli izvršiti velikih političnih in narodnih poslov brez skupščine. Ona naravnost želi opraviti te politične posle v sporazumu s skupščino. V kolikor je še danes med narodom nezadovoljstva, bo vlada storila vse, da ga likvidira ter izvede popolno enakost in bratsko slogu med vsemi.“ Tako je izjavil minister pravde dr. Miškulin.

Proti demokraciji, proti parlamentarizmu in proti strankarstvu je ostro nastopal vodja politične stranke „Zbor“ na svojem zadnjem shodu v Beogradu. Silno je zagovarjal in se vnel za tatizem.

„Višje cerkvene oblasti v dravski banovini so dovolile, da se duhovniki smejo vpisati v JRZ in prevzemati funkcije. Mnogo župnikov in kaplanov je že vstopilo v krajevne in sreske odbore JRZ.“ Tako poroča zagrebški Obzor.

Ameriški izseljenci so poslali na grob blagopokojnega Viteškega kralja Aleksandra I. v srebru in zlatu umetniško izdelan venec. „Pred tem oltarjem se Ti zaklinjamo, da bomo izpolnili Tvojo sveto volilo; ohranili bomo Jugoslavijo!“ To je med drugimi napisano na vencu.

Minister socialne politike pripravlja uvedbo splošnega brezposelnega in posebnega nameščenskega bolniškega zavarovanja ter razširjenje pokojninskega zavarovanja za vso državo.

Kršitev prepovedi izvoza orožja v Italijo se kaznuje na Švedskem z globo do 50.000 švedskih kron in z zaporom do dveh let.

Romunija je odpovedala plačilni dogovor z Italijo in obenem predlaga nova pogajanja.

50 milijonov tolarjev je poslala abesinska vlada v Evropo za nakup vojnega materiala. To vsoto je žrtvovalo abesinsko prebivalstvo.

Italjani so končno le osvojili Makalo, na južni fronti pa mesto Gorahaj. Pokrajino Domakil so morali izprazniti zaradi pomanjkanja vode in nevzdržnega podnebja.

Mussolini se silno trudi, da bi Nemčija v sporu med Italijo in Anglijo stopila na stran Italije. Angleška

POLITIKA

Stranko „Zbor“, ki jo je osnoval Ljotić, je vlada dovolila na predlog notranjega ministra dr. Korošca.

Vsa parlamentarna opozicija bo pri volitvah skupščinskih odborov nastopila enotno in so bila pogajanja v ta namen že uspešno zaključena.

V četrtek popoldne sta bili predsedstvi obeh zbornic sprejeti v avdijenci pri Nj. Vis. knezu namestniku Pavlu ter se predstavili kraljevemu namestništvu.

Redno parlamentarno zasedanje se je v ponedeljek začelo. Otvor-

jeno je bilo s prečitanjem ukaza kraljevih namestnikov v Narodni skupščini in senatu. Vsa politična javnost zasleduje zasedanje z največjim zanimanjem. Udeležba poslancev in senatorjev je skoro polnoštevilna.

Združena opozicija je imela v Petrogradu velik shod, na katerem je govoril Joca Jovanović. Govoriti bi moral tudi Davidović, pa se je opravičil, ker je bil bolan.

„Seljačka sloga“, prosvetna organizacija v duhu radičevskih načel, je po dovoljenju banske uprave zopet začela z rednim delom.

diplomacija je seveda energično na delu, da prepreči italjansko nakano.

Italjani so na somalski fronti dosegli velik uspeh. Zasedli so važno križišče karavanskih cest v Ogadenu. Abesinci se še vedno umikajo in se izogibajo vsakega večjega spopada.

100.000 Abesincev se je umaknilo v gore, kjer bodo nadaljevali četniško vojno.

Do zadnjega otroka so Abesinci iztrebili rod rasa Gukše, ki je prestopil na italjansko stran.

Italjanska letala so uničila abesinsko karavano municije, ki je štela 600 vojščakov in 700 kamel.

Večji italjanski oddelek so v gorovju obkolili abesinski vojaki. Ponoči so abesinci planili z noži na nje in poklali vse Italjane.

Abesinski četaši ponoči napadajo posamezne italjanske oddelke, ki se navadno končajo s porazom presenečenih italjanskih vojakov. Med četaškimi voditelji je tudi neka abesinska princesa.

18. t. m. se bodo začele izvajati sankcije proti Italiji. Radi tega namerava Italija baje izstopiti iz Društva narodov.

Ugotovitev

Na naš članek „Novine in popolna državna gimnazija v Murški Soboti“, ki ga je priobčila „Murska Krajina“ z dne 21. okt. 1935., nam pod istim naslovom odgovarjajo „Novine“ (ali Slov. kat. akad. društvo „Zavednost“, če velja njen podpis za celi članek, kar ni povsem jasno).

V svojem zgoraj navedenem članku smo zapisali: „Javnost prosimo, da si na podlagi pričujočega članka v bodoče sama ustvarja mnenje o pisanju „Novin“, v kolikor se bo tikalo nas. Mi bomo na napade odgovarjali, v kolikor se nam bo to zdelo brez-pogojno potrebno.“

Odgovor v „Novinah“ je tak, da bi bilo popolnoma odveč, da bi nanj odgovarjali.

Sledeče približamo le kot nov argument:

1.) „Novine“ se zagovarjajo: „Zato Novine, ki so katoliške, neso mogle objaviti dopisov KPA, ki pravi, da je brez svetovnonazorsko, ar brezbarvnoga društva ne morejo podpi-

ratl...“ V resnici pa ni šlo za to, da „Novine“ podprejo KPA, ampak da se pridružijo ljudski zahtevi po popolni državni gimnaziji.

2) Mi smo v „Murski Krajini“ zapisali: „Zahteva po popolni državni gimnaziji je zahteva vsega slovenskega naroda. Če dobimo kdaj popolno državno gimnazijo in če je sedanjí samoupravni razred predstopnja za to, ne bo to zasluga nikogar, ampak zadostitev obveznosti napram slovenskemu narodu in posebej napram prekmurškemu davkoplačevalcu, all kvečjemu zasluga slovenskega naroda.“

„Novine“ (ali Zavednost?) pa trdijo: „Naši akademiki, združeni v društvu „Zavednost“, ki imajo nepri-merno več zaslug za sobočko gimnazijo kakor KPA.“ Kot dokaz za te zasluge navajajo dvoje njenih intervencij in en dopis.

V Ljubljani, dne 9. novembra 1935.

Club prekmurških akademikov
v Murški Soboti.

Kdor šteti z denarjem, kupuje
ORION aparate

Brezobvezno predvajanje pri NEMEC J.

Šolstvo v srezu Murska Sobota

Šolstvo je v srezu Murska Sobota v precejšnji meri napredovalo, dasi-ravno moramo povdarjati, da učni lokali nikakor ne odgovarjajo zahtevam, ki jih stavi moderna pedagogika in higijena. Najtočnejšo sliko nam podajo številke.

V začetku l. 1935/36 je bilo v srezu 158 oddeljenj s 392 razredi, 8393 otrok in 2 oddeljenji zabavišča s 105 otrok.

V lanskem letu je bilo 156 oddeljenj s 392 razredi in 8093 otrok in 2 oddeljenji zabavišča s 105 otrok. Za vseh 158 oddeljenj in zabaviščem, je v srezu samo 98 učnih lokalov, tako da manjka v srezu 62 učnih sob. Na vsako oddeljenje pride danes povprečno 53 otrok, so pa posamezne šole, n. pr. Bodonci, Dolnja Slaveča in Kuzma, ki imajo v 1 oddeljenju do 100 otrok. Razumljivo je, da v učnem lokalu, kjer je bilo predpoldan do 100 otrok in popoldan do 100 otrok, ne more biti za zdravje najboljši zrak, razen-tega pa so učne sobe po nekod nizke in temne.

Gospodarsna stiska je vse prezidave in dozidave ustavila, a kljub temu bi bilo potrebno, da sami mislimo,

kako bi najprej prišli do primernih šolskih poslopij in učnih lokalov. V srezu bi se naj ustanovil fond za zidavo šolskih zgradb, v katerega bi prispevale vse šolske občine po svoji davčni moči. Gradilo pa bi se tam, kjer je najnujnejša potreba. V teku 20 let bi se v srezu s primernim šolskim fondom in s podporo države oziroma banovine, preuredilo vsa šolska poslopja.

Denar, ki bi se izdal za zidavo bi ostal doma, saj bi ga zaslužili domači delavci in bi tako sami pobijali brezposebnost, ki je najhujše zlo v današnji gospodarski stiski. Skušajmo z združenimi močmi rešiti ta problem!

Hornyphon...

DOMAČE VESTI

MIMO NAS

Pred radio aparatom klobuk dol! Iznajdba je, da ji ni para. Samo malo gumb obráčaš, pa slišiš kaj igrajo v Rimu, kako kuka ljubljanska kukavica, cigansko godbo iz Budimpešte, gramofonske plošče iz Dunaja, kuhinjske recepte iz Madrida, telovadbo iz Stockholma, vremensko napoved iz Londona in še tisoč drugih stvari iz stotero različnih krajev. Skratka, zabavaš se lahko od jutra do večera in še pozno v noč. Seveda ne zastoj. Vsakega prvega prihaja možakar s pošte po 25 Din. Odšteješ mu jih, pa se z mirno vestjo vsedeš zopet k aparatu in ga začneš vrteti. Pa ga uravnavaš na dolge, srednje in na kratke valove. Tako delajo povsod, pa tudi pri nas, le s to razliko, da poznamo v Soboti še četrte valove, ki so krajši od najkrajših, skratka svojevrstni. Prihajajo pa iz več oddajnih postaj hkrati, ki so po večini nameščene v eni in isti ulici, z enim in istim prijetnim programom. Te valove bi lahko imenovali revmatične valove, ter se jih z največjo lahkoto in popolnoma čiste ujame pri nas prav na vseh postajah našega kontinenta. In kakšen užitek nudi takšen program. Kdor ima količkaj občutljiva ušesa, prav lahko razloži, ali pa gospa sosedica, prav lahko sklepaš, kdo ima večji revmatizem. Mar ni tudi to lepa celodnevna zabava, ki je res vredna onih borih 25 Din mesečno. Nekateri radioposlušalci so baje radi tega obdali svoj aparat z žico, ker se boje, da jim poka-joči glasovi ne bi raznesli poliranega zaboja. Za enkrat je to res nepotrebno in stroški so bili odveč! Če bi se komu res zgodila nesreča, da bi se aparat razletel, naj si ne kupi več novega, temveč si naj nabavi aparat za masiranje in se naj iz

jeze in maščevalnosti tudi on masira ves ljubi dan, pa če ima revmatizem ali ne. Seveda ga ne sme pustiti blokirati, ker drugače izgubi atentat na svojem pomenu. Da bi ga pa kdo radi tega klical na odgovor, tudi ni verjetno. Pa še do enega sklepa prihajamo: bolje je, da si kupimo aparat za masiranje, kakor radio, ker je mnogo ceneje, brez mesečnih 25 Din, zabava pa ista in bolj — zdrava.

Murska Sobota:

— Slovo. Te dni odhaja iz našega kraja upravitelj tukajšnje bolnišnice g. Jože Šušteršič s svojo družino, na novo službeno mesto v Celje. Več kakor pet let je opravljal v najtežjih časih težke gospodarske posle v naši bolnišnici, vestno in z ljubeznijo do poverjene naloge. Sadovi njegovega dela niso izostali, dvignil je zavod v vseh ozirih do zavidljive višine. V težkih gospodarskih razmerah je bila njegova naloga polna odgovornosti, a znal jo je rešiti v splošno zadovoljstvo. Dolga leta je bil tudi blagajnik pri kreditni zadrugi. S svojim prijaznim nastopom v in izven službe si je pridobil širok krog prijateljev, ki ga bodo težko pogrešali. Na njegovem novem službenem mestu želimo njemu in svojem mnogo sreče in uspehov!

— Premestitev. Na gimnazijo v Nikšič (Črna gora) je premeščen profesor na tukajšnji gimnaziji g. Mušič Rudolf.

— Čestitamo! Vrtnarica na tuk. osnovni šoli, gdč. Pirtušek Milena, je

Ferjan M. Razpotje

23

Spanca ni hotelo biti. Strmel je v temo, tja kjer je slutil vrata, tam so še čepele besede, ki so se zaganjale k njegovim postelji in ga lovile z razžganimi prsti... Kraj mize se je valil smeh kakor sam hudič, mu božal roke in telo in mu neprestano silil pred zenice tresoča ramena. Razkrival jih je, kakor bi lupil skorjo z drevesa, in koža je bila mehka, voljna in topla... Pa jo je gladil. sprva boječe, potem pa so se mu zarile prsti v meso, v toplo meso... Kata!

Urh se je prestrašil lastnega glasu. Planil je iz dremavice, prestrašen in oznojen. Krčevito je silil besede v trpljenje: „Urh Leco, spoštovan obrtnik v mestu, si ne bo umazal svojih rok ob sosedovi dekli.“ Trmoglavo silil Urh še besede skozi polzeče minute, dokler mu misel ne otrpne. Pa se je v nje-

gove sanje zopet vrinla Kata, a bila je bolj pohlevna, bila je dekla, a on gospodar odmerjenih in trdih besed in misli so objemale le njene žuljave in zdelane roke, ki niso bile mehke, ampak raskave, kakor cementna tla. A tudi to ga je jezilo, ko se je prebudil v poznem jutru. Ko si je zavezoval čevlje, se je vsega tega spomnil, je pljunil proti peči in siknil:

„Prokleda baba!“

Vsakdanje delo: Urh šiva obleko, lika in pljuva na likalnik, da slina glasno čvrči na razgretem železu, previdno vtika nit v iglo in med tem ko mu prsti delajo voz, gleda skozi okno v sneg in misli mu merijo čas do opoldne. Še preden zazvoni, odloži delo in pripravlja posodo za obed. Ko šari po posodah, se mu usta nehote zaokrožijo in plakajoči glasovi se zaman lovijo v melodijo. Kakor da bi Urh pozabil žvižgati, saj od tega je

že dolgo, kar je svojim prazničnim mislim dajal duška v takšni obliki. Nenadoma pa prestane, prestrašen in ves plah. Na Urha se je zvalila teža zadnjih tednov silovito in nenadoma, hladno se mu je zarezalo spoznanje, da je grešil. V greh je padel že sinoči, ko se je tepel s hudičem, v jutru je prosil odvezo, sedaj pa že zopet silil, da bi si nakopal pogubo na glavo. Prokleta baba!

Urh strmi pred se in čuti kako se mu gube nabirajo na čelu, bolešno in težko. Sedaj naj pride Kata v njen smehljajoči obraz, bi udaril, jo vrgel po tleh in jo teptal z nogami, da bi ji za vedno minil njen smeh! Kata, Kata!

In njena krivda?... Tako nena-doma je butnil Urh v vprašanje, da mu je v trenutku postalo še težje. Spoznal je, da je nosil v sebi rano, ki se je sama odpila in v izginjajo-

čih drobcih je osvajala mir, omamen kakor staro vino: Radi življenja, ki-pečega?... mladosti razigrane?... zdravja, ki je cvetelo v njenem telesu, vriskalo v smehu in vabilo v rokah... Kata, Kata!

Kata ni ničesar kriva, da pljuska življenje iz nje kot iz narastle reke, ki išče novih bregov, da bi se pomirilo tajno kipenje v skritih globinah. Tudi Urove roke so čiste, le v njegovih mislih je greh. Pa se je samemu sebi izpovedal, zmolil je svoja križeva leta za pokoro in čutil je v sebi spokojno odvezo, ki ga je previdno postavila na pot, ki pelje h Kati.

Tako je komaj čakal, da bi že pol-dne zazvonilo. Nemirno je stopal po sobi in pobiral krpe in jih zmetal na kup v kot. Strij, ki je stal počevno ob oknu, je porinil k steni. Še z mize je spravil vsa nepotrebno navlaško.

(Se bo nadaljevalo.)

te dni položila v Mariboru praktični strokovni izpit.

Priljubljeni vzgojiteljci in agilni sokolski delavki naše čestitke!

— „Snegulčica“ pravljica igra, ki jo je vprizoril lutk. odsek tuk. Sokolskega društva, je prejšnjo nedeljo dosegla popoln uspeh. Nabito polna dvorana mladine, je z največjim zanimanjem sledila poteku igre in je posamezna dejanja živo odobraval. Silno navdušenje pa je h koncu izzval Avgust s svojim posrečenim telovadnim nastopom. V odmorih je pridno igral mladinski orkester pod vodstvom g. Laha in je žel zaslužen priznanje. Na splošno željo se bi igra ponovila to nedeljo ob 15 uri popoldne, z običajno vstopnino. Mladinske prireditve v Sokolskem domu so se že tako priljubile med našo mladino, da je postala pač vsaka reklama že odveč.

— **Koncert in zabavni večer** s plesom priredi v soboto, dne 23. t. m. ob 20 uri tuk. Sokolsko društvo v veliki dvorani svojega doma. Pomnožen orkester bo zaigral povsem nove koncertne točke pod vodstvom g. prof. Justina. Pri zabavnem delu pa bo tudi vsakdo prišel na svoj račun. Na prireditve že sedaj opozarjamo!

Hornyphon...

— Častitljive Novine so zadnjič zopet kihale mimo robca... Z našim zadnjim uvodnikom smo jim zagrenili nekaj lepih ur in zopet so bile prisiljene, da so dvignile svojo pravično roko in pokazali s prstom na nas! Prisiljene so bile, da so zagrmele, ker je lastna žalost prevelika in preglasne so besede pokore, ki jih morajo moliti same in zapuščene v kotu, radi prevelikega navdušenja pri zadnjih volitvah... Izraz „strankarske kapute“ je bohotna cvetka lastnega slovarja in bi nam lahko iz lastne izkušnje opisala kakšni so in kako se človek v njih počuti, če so bili na hitro roko prikrojeni, po vzorcu spokorniških halj. Skrbi imajo torej dovolj častitljive Novine, zato si naj ne delajo še drugih radi radikalov, ki so jim seveda trn v peti.

— **VSE ŠOLSKE KNJIGE in vse šolske potrebščine za osnovne šole in gimnazije dobite v trgovini HAHN IZIDOR v Murški Soboti.**

— Odgonskim potem so te dni odpremil v svojo domovinsko občino v Čakovec, komaj 17 let staro M. Irmo. Že nekaj dni je „stanovala“ kar v našem parku, kjer je imela v grmovju spravljeno vso svojo imovin obstoječo iz vojaškega kovčeka, poln starih cunj. Policijski organi pa so napravili konac njenemu letovanju in jo poslali tja kamor spada.

— **Kolavdacija.** Te dni je pregledala dovršeno kanalizacijo v Koldvorski ulici strokovna komisija, v kateri se je nahajal tudi g. Ing. Čulak Božidar, zastopnik tehničnega oddelka banske uprave. Ugotovljeno je bilo, da je izvršenih del več kakor je bilo prvotno določeno v programu. Komisija je nadalje ugotovila, da so vsa dela bila izvršena, pod nadzorstvom arhitekta gosp. Novak Franca,

strokovnjaško solidno. Kanalizacijska dela je izvršil zidarski mojster g. Novak Franc iz M. Sobote. Mnenju komisije se je pridružil tudi zastopnik banske uprave s predlogom, da se morajo banovinski prispevki v celoti izplačati.

Hornyphon...

— **Zgubila se je kratka, črna zimska suknja (kaput) na poti od rim. kat. cerkve do Cvetne ulice.** Poštene ga najditelja se prosi, da ga vrne na naslov: Kološa Janez, čevljar Murska Sobota, Cvetna ulica št. 5.

— **Iz občinske uprave.** Na zadnji seji občinske uprave se je sklenilo sledeče: Izvolil se bo poseben odbor obstoječ iz občinskih odbornikov in drugih oseb z nalogo, da pripravi vse potrebno za preimenovanje nekaterih ulic, da bo odgovarjalo današnjim razmeram in času. — Kakor lani, se bo tudi letos vpeljala pomožna akcija, predvsem za obdaritev siromašne dece in občanov. — Trg pred kolodvorom se bo primerno razširil in uredil, da bo odgovarjal tamkajšnjim prometnim prilikam. Potreben svet bo občina kupila od Banko Viktorja. Zasiplni material bo dostavljen od železniške direkcije. — Društvo „Branibor“ dobi podporo 100 Din. — V krajevni šolski odbor je predlagan g. Bac Ludvik. — Prispevek za avto Rdečega križa bo občina vzela v bodoči proračun za leto 1936/37.

— **Nesreče.** Štoli Antona, posestniškega sina iz Domajnc, je vgriznil očetov konj v desno roko. — Najemnik Škerget Anton iz Kupetinc je dražil ciganke, ki so bile doma iz naših krajev. Nenadoma pa je neka ciganka z nožem planila na njega ter ga občutno ranila v temenu. — Posestnico Pucko Terezijo iz Ivanc je njen mož s pestmi in brcami tako obdelal, da je obležala v nezavesti in je bilo treba zdravniške pomoči. — Ponesrečenci, razen prvega, ki je že zapustil bolnišnico, se zdravijo na kir. oddelku tuk. bolnišnice.

— **Mrtvorojenček v Ledavi.** Preteklo nedeljo so otroci, ki so pasli koze pri mostu na Ledavski cesti opazili psa, ki je privlekel iz vode otroško trupelce. V viku in kriku so na to opozorili nekega orožnika, ki se je baš takrat peljal preko mostu v mesto. Novica o grozni najdbi se je bliskovito razširila po mestu ter povzročila najrazličnejše komentarje in splošno zgražanje nad nečloveško mater. Otrok je ležal najbrže že dalje časa v vodi, ker je bilo telo že nagnito. Manjkale so tudi noge in leva roka. Pri raztelesenju je sodna komisija dognala, da je otrok mrtev prišel na svet. Orožništvo energično poizveduje po storilki nečloveškega dejanja.

— **Dolnja Lendava.** Dne 11. XI. 1935 zjutraj so našli pasanti v glavni ulici mrtveca z razbito lobanjo v mlaki krvi. Takoj je bilo o tej strašni najdbi obveščeno orožništvo, katero je ugotovilo, da je umorjeni Kape Jožef iz Gaberje. Žena pokojnega je dala mrtvega moža prepeljati na svoj dom v Gaberje. Že drugega dne pa je orožništvo aretiralo neko žemiko ter še dva druga njena prijatelja radi suma umora.

Gornja Lendava:

— **Tatovi koles.** Zadnji čas se je tatvina koles zelo razpasla. Vešči „uzmoviči“ kar pred nosom izmaknejo kolo. Sabo Alojzu, trg. v Dolnji Slaveči je ukradel neznanec popolnoma novo kolo iz veže davčnega urada v M. Soboti in to v času, ko se je mudil v uradu. Tatvine koles bomo preprečili edino z lastno pazljivostjo in previdnostjo, kajti lahkomišelnost se navadno kaznuje.

— **Gasilske vaje.** Gasilske čete Gor. Lendava, Trdkova in Vidonci so imeli pod nadzorstvom gasilskega inšpektorja g. Bako in podinšpektorja g. Obala skupne in posamezne vaje v komandi in opravljanju gasilskega orodja. Vse čete so pokazale zadovoljivo znanje in disciplino. Opaža se, da se gasilstvo v našem srezu zelo lepo razvija, kar je predvsem zasluga naših gasilskih prvakov, ki z svojim vzgledom in smernicami pravilno vcepljajo med člane geslo: „Pomagaj bližnjemu!“ Vaje je zaključil g. inšpektor Bako z lepim govorom, kjer je razen gasilskih idej povdarjal tudi nacionalno vzgojo gasilstva. Državna himna in strumen mimohod je zaključil izvanredno lep gasilski popoldan.

— **Nov most.** Lastnik veleposestva g. Hartner Geza zadnje čase zelo urejuje naš kraj, kar se tiče lepote. Če se bo v tem pravcu napredovalo, bo prišel čas, ko ne bo treba več iz naših cest „vlačiti auto s konjsko vprego“. Na cesti, ki pelje iz marofa v „pirgo“ so postavili ličen most. S tem mostom je cesta zgubila nekaj vijug in je sedaj naravnost speljana na banovinsko cesto. Prepričani smo, da bo g. Hartner, ki je lastnik te ceste, znal pridobiti naše občinske može, da odločijo še to cesto pošteno nasipati z gramozom — in to vsaj do Húlove hiše. Kajti Lendavčani, ki imajo pred nosom celo goro gramoz, vendar ne smejo trpeti tako zapuščenih cest. Bogvedi kako mnenje si ustvari pešec, voznik, avtomobilist i. dr. o naših krajevnih činiteljih, ko se pogrezajo v blatu po tej edini dovozni cesti, ki pelje v naš kraj?!

Hornyphon...

Peti razred samoupravne gimnazije v Murški Soboti.

Že nekaj tednov se šušlja po M. Soboti, da so nastopile za peti razred samoupravne gimnazije v M. Soboti neke težave. Ko je bila višja gimnazija kot samoupravna otvorjena, so se takoj priglasili učenci v nepričakovanem velikem številu in učitelji drž. zavoda so pričeli s poukom, kajti pod tem pogojem je prevzela občina stroške za ta razred. Občinski upravi je bilo znano, da zahteva finančni zakon iz leta 1932/33 popolno ločitev samoupravnega razreda od državnega, vendar je vedela tudi, da so ponekod obstojale izjeme od tega načela. Zaprošila je torej, da bi bila izjema tudi v M. Soboti z ozirom na to, da je obljubljeno, da se zavod poddržavi že s prihodnjim proračunskim letom. Ministrstvo pa ni pristalo na to, da bi smeli poučevati na samoupravnem razredu učitelji drž. zavoda, marveč je imenovalo za samoupravni razred suplente: Milana Potokarja, Števano-

vič Đorđa in Štalec Ivana, katerih prvi je določen hkrati za vršilca dolžnosti direktorja. Ker ministrstvo od svojega načelnega stališča, niti na posebno prošnjo kuratorija, niti na posredovanje kr. banske uprave, ne odstopi, se je izvršila od ministrstva zahtevana ločitev obeh zavodov ta teden. Seveda so s tem nastali za občino neprijetno večji izdatki, vendar je upati, da se bo dosegla zato tudi večja podpora od kr. banske uprave.

Zimsko-sportna, težko-atletska in table-tenis sekcija SK Mure bodo imele redne treninge v evangeličanski šoli v sledečih dnevih:

Zimsko-sportska sekcija: V sredo in soboto zvečer ob 8. uri.

Težko atletska sekcija: V nedeljo popoldne od 3—7 ure in v četrtek zvečer ob 1/2 8. uri.

Table-tenis sekcija: Za starejše člane: V nedeljo zvečer ob 8. uri, v ponedeljek zvečer ob 8 uri, v torek in soboto popoldne od 5—7 ure in v četrtek od 5. ure popoldne do 7 ure zvečer.

Za mladino: V torek, četrtek in soboto od 9. ure dopoldne do 5. ure popoldne.

Novi člani se lahko prijavijo pri načelnikih sekcij!

Iz delovanja Združbe trgovcev v Murški Soboti.

Davek na pridobnino.

Opozarjajo se vsi člani-trgovci, kateri so sprejeli plačilne naloge za odmero pridobnine in ako je ista krivična ter previsoko odmerjena, naj v roku 30 dni, po prejemu plačilnega naloga, vložijo prizive na Reklamacijski odbor. Vse tozadevne informacije in pojasnila se prejmejo v pisarni Združbe vsak dan, med uradnimi urami.

Zapiralni in odpiralni čas trgovskih obratov v občini M. Sobota.

Obveščajo se vsi člani trgovci občine Murska Sobota, z ozirom, da se niso vsi podpisali za nameravani zimski zapiralni čas, da je istineveljaven in se s tem razrešujejo vsi podpisniki danih obvez.

Uprava Združbe.

Pojasnilo finančnega ministra glede trafikantov.

Finančno ministrstvo je izdalo, na vprašanje, kateri dohodki trafikantov so podvrženi pridobnini, pojasnilo, ki v glavnem pravi:

Po zakonu o državnih monopolih so monopolski predmeti (tobačni izdelki, cigaretni papirčki, sol, vžigalniki in vžigalice ter petrolej) oproščeni vseh neposrednih davkov in vseh samoupravnih doklad, torej tudi pridobnine. Od prodaje vseh drugih predmetov, torej tudi od vrednostnic, pa morajo trafikanti in vsi prodajalci plačati pridobnino. Za prodajo teh predmetov je treba obdavčiti vse trafikante tudi za nazaj, v kolikor ti davki niso že zastareli.

Mnenja smo, da je izterjevanje teh davkov za nazaj neutemeljeno in da tudi ne bo rodilo pravega uspeha. Davčna uprava je sama kriva, na č!

pobirala pridobnine od teh dohodkov že preje in zato ne gre, da naj trafikant pri svojih skromnih dohodkih, ki zadostujejo mogoče le za golo vzdrževanje, plača sedaj pridobnino za par let nazaj.

Sejmarji in njih pravice.

Dnevno nam prihajajo pritožbe, da razstavljajo na sejmihi stojnice zelo mnogi, ki zato niso upravičeni ali pa s tujimi obrtnimi listi, raditega objavljamo spodaj ponovno okrožnico, ki jo je izdala Kr. banska uprava dravske banovine pod št. VII. No. 5450/2 z dne 24. X. 1933, odnosno Sresko načelstvo v M. Soboti z dne 4. XI. 1933. pod št. 8539/1, ki se glasi:

„Vsem srezkim in mestnim načelstvom, ter srezki izpostavi v Škofji Loki.“

Zbornica za TOI v Ljubljani je opozorila, da se sejmarji, ki se jim v smislu § 445 Ob. z. ne sme izdati pooblastilo, okoriščajo novega pravnega položaja, tako da posečajo na podstavi svojega sejmarskega pooblastila več sejmov hkrati po svojih pooblaščenjih, nastavljenjih itd. Sejmarji imajo pri vsem tem tudi po več stojnic na istem sejmišču. Kontrola nad sejmarji je pri takem stanju otežkočena, ker lahko vsak pokaže tako pooblastilo za posečanje sejmov, ki jih sejmarji dajejo nameščencem v prepisu kot izkazilo in se na ta način ta obrt kljub intenciji zakonodavca izraženi v že omenjenem § 445. Ob. z. izkorišča še nadalje. Sejmarji namreč na ta način izdajajo sami pravice, ki jih zakon ukinja.

Da se temu nerednemu stanju napravi konec, je naročiti vsem občinam in ostalim sejmiskim koncesionarjem, da ne smejo pripustiti na sejm nikogar drugega razen takega sejmarja, ki se izkaže z izvršnim pooblastilom ali pa z njegovim prepisom — unikat, če je izvršnik izgubil ali mu je propadel. S prepisi torej se ne sme nihče pripustiti na sejm. Tudi ni posameznemu sejmarju dovoliti kar po več stojnic, razen če so druga poleg druge. Naročite sejmiskim nadzornim organom, da to odredbo, ki je izdana, kot sestavni del tržnih redov, strogo nadzorujejo.

V interesu vsakega posameznega trgovca je, da pazi po sejmihi posebno na to, da ne bo sejma posečal nobeden, ki zato ni upravičen, pa tudi ne taki, ki sam osebno ne poseduje obrtnega lista. Ker nikakor ne zadostuje, da se nekdo izkaže le z obrtnim listom, ne ve se pa če je v resnici njegov ali pa od koga drugega. Tudi ni nobeden sejmar, trgovec ali obrtnik upravičen pooblastiti druge osebe, da bi ta prodajala za njega blago na sejmihi. Tudi ne more nihče poslati na sejm samo takozvane pomočnike za sebe, ker isti sejm sploh ne smejo posetiti, če gospodar sam ni navzoč. Posamezni upravičenci tudi ne smejo imeti na sejmu več stojnic, kot eno, ako te niso združene ena z drugo.

Pozivajo se raditega vsi člani, da vsakega, ki bi kršil te pravice, naznanijo nemudoma najbližji orožniški

postaji ali pa občini, ter obenem Združbi trgovcev v M. Soboti, da zamore zadevo nadalje zasledovati.

KMETIJSTVO

Plemenski bik

(Nadaljevanje.)

Bike so uporabljali za vožnjo že v starih časih, pa tudi v srednjem veku do najnovejšega časa. Torej ni to ničesar novega. Radi posebnih gospodarskih prilik je prišlo to v nekaterih krajih le iz navade in v pozabljenje.

Za vožnjo se mora začeti učiti bika še mladega, še preden je leto star. Starejši bik, ki še na vprego ni vajen, se ne bo pustil z lepa vpreči. Že od mladosti na vprego vajeni biki, ostanejo mirni, pokorni in ubogljivi, če se jih redno in zmerno vprega. Dela vajeni biki so močnejši pa tudi uspešnejši kot voli.

Neki znan praktiker pripoveduje da je učil bike voziti na ta-le način: Najpoprej se ga mora navaditi pravilno hoditi. Po hoji utrujenega se začne vaditi na vprežno upravo in še le potem, ko je vajen na eno in drugo in se ne upira več, se ga še le začne vpregati v voz. Najpoprej pa se ga nauči vleči in voziti, če se ga vprega h kravi, volu ali starejšemu biku, ki že dobro vozi. Bik pa mora dobiti pravočasno nosni obroček.

Biki katere se dnevno vprega, plemenijo dobro in ostanejo tudi dalje časa za plemenjenje sposobni, kot biki, ki so vedno privezani v hlevu.

Če pa ni druge prilike, da pride bik plemenjak zadosti na zrak, se ga naj uporablja za tlačenje gnoja. To delo mu bo prav dobro storilo. Neki posestnik, ki je vedno uporabljal bike za to opravilo, poroča, da so njegovi biki radi tega krotki in da se nemore pritoževati, da bi pri plemenjenju kdaj odpovedali.

Zmerna in redna uporaba plemenskih bikov za delo, ima razven boljše sposobnosti za plemenjenje še nešteto drugih koristi. Delo in gibanje na prostem utrdi zdravje, prepreči prehitro odebeljenje, da ne postanejo prezgodaj za pleme nesposobni, napravi jih odpornejše proti tuberkulozi, tej šibi naše živinoreje. Redno delo

je tudi najboljšo sredstvo proti podivjanosti bikov. Znano je, da postanejo biki, s katerimi se že v mladosti lepo ravna in jih redno vodi ali zmerno uporablja na prostem za kakoršno koli delo, zaupljivi, krotki in ubogljivi in da nikoli ne podivjajo.

Zmerno delo na prostem zboljša tudi kvaliteto mesa.

Da bi imela propaganda, naj se uporablja plemenske bike za vprego, čim več uspehov, davajo v nekaterih državah za take bike lepe premije. Na licenciranje, premiranje in razstave pripeljejo bike vprežene. Prirejajo pa tudi tekme radi preizkušnje na uspešnost in kvaliteto hoje.

(Nadalj. sledi.)

Delo v sadovnjaku in zelenjadnem vrtu.

Izvanredno mila jesen zelo ugodno vpliva na naše sadovnjake in vrtove. Celo „počasneži“ lahko sedaj opravijo vso delo pred zimo. Sedajni čas še je vedno primeren za spravljanje zimskega sadja, posebno onega s hrapavo kožo (kanadke, razni kosmači itd.) in pa zimске hruške. V prvi polovici tega meseca se priporoča presajanje sadnega drevja. Vsi splošno priporočajo jesensko saditev, ker se v tem času lahko dobe sadike in ker jeseni posajeno drevje na pomlad bolje raste, nego spomladno. Kdor torej misli jeseni saditi, je sedaj zadnji čas da vse potrebno pripravi (jame, kompost, gnoj, kole) in naroči drevje. Ne pozabimo v tem času obnavljati in gnojiti kolobarje ob mladem sadnem drevju.

Na zelenjadnem vrtu pripravljamo vse potrebno za shranjevanje ze-

lenjadi. Zadnji čas je, da posušimo klet in druge prostore v poslopju, napravimo zakope, izpraznimo tople grede in uredimo karkoli bi bilo še potrebno za uspešno shranjevanje vrtnih pridelkov. Razmnožujemo in presajamo trojnice, ne pozabimo posaditi v prvi polovici meseca čebulnice (tulipane, narcise, hijacinte itd.). Ko pade parkrat hujša slana, porežimo steblovje dalj, gomolje vzdignimo iz zemlje, jih dobro presušimo in spravimo v zimsko shrambo. Spravimo tudi gomolje od gomoljastih begonij in vse, kar bi utegnlo oškodovati zima. Visoke vrtnice odvežimo, da jih ne polomi prvi sneg. Odeli jih bomo šele koncem novembra ali prve dni decembra. Vrt je treba pred zimo dobro očistiti in prekopati.

PRVA PREKMURSKA kemična čistilnica oblek in perila proda svoj obrt.

Kupec se lahko popolnoma izuči v 5 mesecih pranja, čiščenja, likanja (peglanja) Nadalje proda hišo z električno razsvetljavo, pri kateri je pol pluga lepega vrta.

Interesenti naj se zglasijo pri KOZIC FILIP-U v Murski Soboti - Mala Kaniža št. 23.

Izjava.

Podpisana se zahvaljujem g. Bedičevi, da je odstopila od tožbe. Obžalujem, da sem jo razžalila.

KOS MARIJA M. Sobota.

Posredovalnica Maribor, Slov. ul. 26 UGODNE PRODAJE:

Hiša zidana z gospodarskim poslopjem, 2 oralov zemlje	26.000 Din.
in vsa živina in gospodarskim orodjem, 9 " "	40 000 "
" " " " " " " " " " " "	60 000 "
" " " " " " " " " " " "	70 000 "
Hiša zidana z gospodarskim poslopjem, 28 " "	130.000 "
10 oralov gozda v eni parceli	32 000 "
Gorice s gospodarskim poslopjem in inventarom	60 000 "
Mlin z gospodarskim poslopjem ter 2 oral zemlje	100 000 "
Trgovina in gostilna, 4 oralov zemlje	120 000 Din.

ter razna zemljišča, posestva, stanovanjska hiša, mline itd.

Vsa pojasnila daje brezplačno:

KRČMAR ŠTEFAN, Murska Sobota, Mojstrska št. 9.

HORNYPHON

je najboljši in najcenejši!

Cene našim predmetom, posebno radio-aparatom smo globoko znižali! Poleg tega: znižani mesečni obroki. **Novi aparat** z garantirano dobrim sprejemom dobite že **za Din 1955-**

Najmanjši mesečni obrok Din 120-

Baterijski aparati: 3, 4, 5 in 6 cevni, vsi z 2 voltnim akumulatorjem in permanent-dinamičnim zvočnikom.

Najboljši ameriški aparat HIS MASTER!

Dospela so nam že nove pošiljke koles **OPEL** z dvojnimi gitter okvirjem. za leto 1936 PUCH, STYRIA-DÜRKOPP, VICTORIJA

Znižana cena, mesečni obroki po Din 100-

Trgovina radio-aparatur in tehničnih predmetov **Štivan Ernest, M. Sobota.**